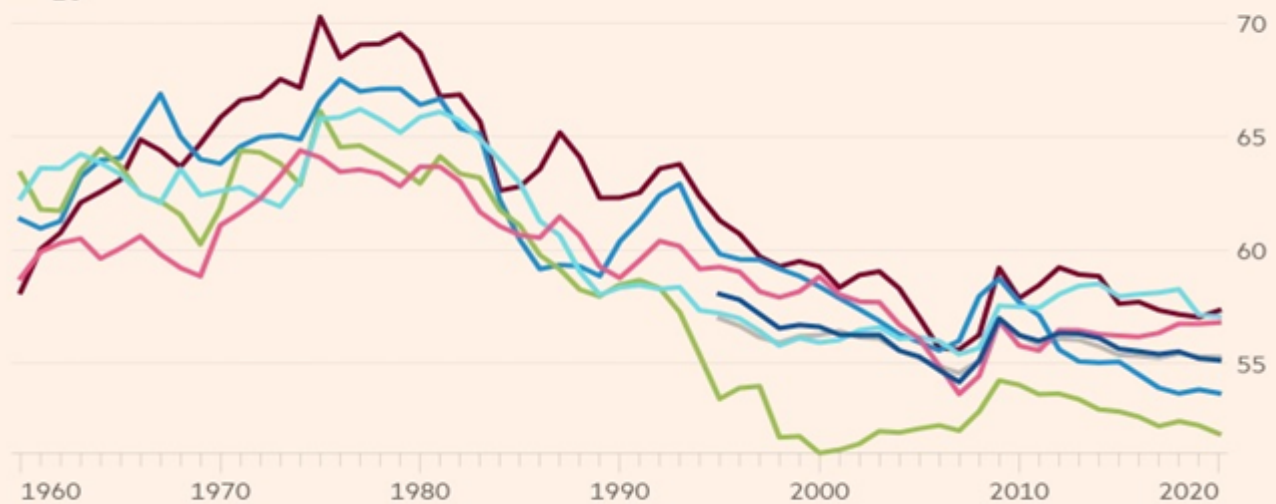

EU wage shares have shrunk

Wages to GDP ratio (%)

— Euro area — Germany — France — Italy — Spain — Netherlands — EU

Γράφημα Ι

Γιώργος Μιχαηλίδης*

Υπάρχουν κάποια σκληρά στοιχεία τα οποία θα έπρεπε να αποτελούν το κέντρο κάθε συζήτησης περί **Ευρωπαϊκής Ένωσης**. Στο βαθμό που θα καταφέρουμε να προβάλλουμε αυτά, δηλαδή τα πραγματικά ζητήματα που αφορούν τις ζωές μας θα καταφέρουμε μια νίκη πάνω στον ψηφοθηρικό και σκανδαλογικό τρόπο με τον οποίο διεξάγεται η πολιτική αντιπαράθεση στη χώρα μπροστά στις ευρωεκλογές.

Τα στοιχεία αυτά είναι τα εξής: Από τα τέλη της δεκαετίας του '70 κι έπειτα ο χρόνος εργασίας στην Ευρώπη δε μειώνεται, το ΑΕΠ (Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν) των κρατών-μελών της ΕΕ ανεβαίνει και οι μισθοί δεν αυξάνονται. Τί συμβαίνει; Να το πούμε πιο απλά.

Η εργασία έχει γίνει πιο παραγωγική, παράγεται περισσότερος πλούτος διαρκώς (άνοδος των ΑΕΠ), αλλά καταλήγει ολοένα και περισσότερο στα χέρια λίγων.

Έτσι, ενώ οι μισθοί αποτελούσαν το 67% των ευρωπαϊκών ΑΕΠ στις αρχές του '80, σήμερα βρίσκονται λίγο πάνω από το 50%. Με άλλα λόγια, σαφής υποτίμηση της θέσης των εργαζομένων εντός της Ε.Ε. Αυτό μεταφράζεται σε χειροτέρευση της καθημερινότητας, της αγοραστικής δύναμης, σε αδυναμία κάλυψης των βασικών αναγκών και τελικά σε υπερχρέωση των νοικοκυριών.

Με βάση όμως τα ίδια σκληρά στοιχεία θα μπορούσαμε να εργαζόμαστε λιγότερο και να πληρωνόμαστε το ίδιο. Ούτε αυτό όμως συμβαίνει.

“Η ανεργία πέφτει!” ζητωκραυγάζουν οι κυβερνήτες της ΕΕ (μαζί με αυτούς και η δική μας κυβέρνηση). Οντως, η ανεργία στην ΕΕ έχει φτάσει σε ιστορικό χαμηλό σύμφωνα με τις επίσημες μετρήσεις.

Παράλληλα όμως σύμφωνα με στοιχεία που παρουσιάζουν οι Financial Times αυξάνεται ραγδαία η ημι-απασχόληση ενώ ολοένα και περισσότεροι άνθρωποι δηλώνουν ότι ΔΕΝ επιθυμούν να εργάζονται με αυτούς τους όρους. Μάλιστα, από τους νέους ανθρώπους κάτω των 25 ετών στην ΕΕ, πάνω από τους μισούς εργάζονται σε καθεστώς ημι-απασχόλησης. Πρόκειται για φαινόμενο που διαπερνά το σύνολο των

κρατών των 28 μελών της ΕΕ και δεν αποτελεί ιδιομορφία του “φτωχού νότου” ή των πρώην σοσιαλιστικών κρατών της Ανατολικής Ευρώπης.

Οι τελευταίες δύο ομάδες κρατών μαστίζονται από τη μετανάστευση καθώς ιδιαίτερα το νεαρό εργατικό δυναμικό τους αναζητά την τύχη του στη Δυτική Ευρώπη και Βόρεια Ευρώπη. Περίπου 50.000 Κροάτες εγκατέλειψαν τη χώρα τους πέρυσι, ενώ από την ένταξη της χώρας στην Ε.Ε., το 14% του εργατικού δυναμικού της, την έχει εγκαταλείψει.

“Δεν έχουμε πλέον εργατικά χέρια!” δήλωσε πρόσφατα ο Βούλγαρος πρωθυπουργός ενώ η χώρα του έχει τον χαμηλότερο κατώτατο μισθό εντός της ΕΕ, χαμηλότερο ακόμα και από την εκτός-ΕΕ γειτονική Σερβία. Να ένα παράδειγμα για το πόσο η ΕΕ θωρακίζει τα εργασιακά δικαιώματα. Εν τη απουσία εργατικού κινήματος που να υπερασπίζεται τους εργαζόμενους από την απληστία του κεφαλαίου, ολοένα και μεγαλύτερο τμήμα της εργατικής τάξης των φτωχών χωρών εντός της Ε.Ε. στρέφεται στον ατομικό δρόμο. Και όμως απ’ ότι φαίνεται από τη μεγάλη εικόνα, παρά τη σαφή διαφορά βιοτικού επιπέδου, οι νέες εργασιακές σχέσεις κι η υποτίμηση της αξίας της εργασίας είναι κάτι απ’ το οποίο κανείς δεν μπορεί να ξεφύγει δια της φυγής. Οι τάσεις είναι σαφείς.

Ο Στέφανο Σκαρπέτα, διευθυντής για την απασχόληση, την εργασία και τα κοινωνικά ζητήματα του ΟΟΣΑ (όχι κανένας ...κομμουνιστής δηλαδή) περιγράφει το φαινόμενο της μείωσης της ανεργίας και της παράλληλης καθήλωσης των μισθών ως: “Back to work but out of rocket” δηλαδή πίσω στη δουλειά αλλά χωρίς λεφτά...

Ο ρόλος της ΕΕ στο να περάσουν αυτές οι νέες εργασιακές σχέσεις στα κράτη-μέλη της ήταν και είναι θεμελιώδης. Αποτέλεσε ένα αντεργατικό κέντρο εκπόνησης και σχεδιασμού πολιτικών υποτίμησης της εργασίας. Οι ελαστικές σχέσεις εργασίας με τα ποικίλα τους πρόσωπα κι οι ιδιωτικοποιήσεις πέρασαν μεθοδικά στη νομοθεσία των κρατών με την καθοριστική συμβολή της Ευρωπαϊκής Ένωσης και των μηχανισμών της. Και φυσικά τους νόμους αυτούς τους ψήφισε και σίγουρα δεν εμπόδισε τόσο η Ακροδεξιά και η Δεξιά όσο και το Κέντρο και εκείνη η Αριστερά που ήταν πάντα υπέρ της ΕΕ και τώρα κυβερνάει στην Ελλάδα.

Τελευταίο στοιχείο. Στην Ελλάδα, το 70% των πολιτών σύμφωνα με μετρήσεις της ίδιας της ΕΕ δεν έχει εμπιστοσύνη στην Ευρωπαϊκή Ένωση ενώ εμπιστοσύνη νιώθει μόλις το 26%. Στο σύνολο των 28 κρατών-μελών, ο μέσος όρος όσων έχουν εμπιστοσύνη στην ΕΕ αγγίζει το 42%.

Γιατί τέτοια απόκλιση μεταξύ Ελλάδας και ευρωπαϊκού μέσου όρου;

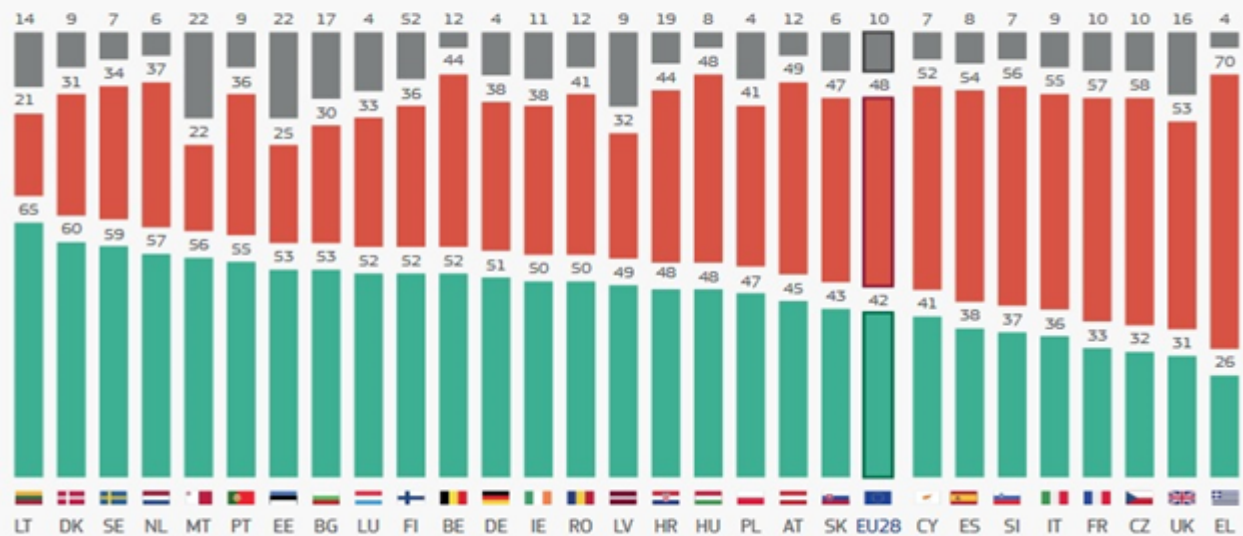
How much trust you have in certain media and institutions. For each of the following media and institutions, please tell me if you tend to trust it or tend not to trust it.

TEND TO TRUST
DON'T KNOW
TEND NOT TO TRUST

The European Union (%)

Autumn 2018

Διότι, μέσα στην κρίση, ο ελληνικός λαός ένωσε πιο ωμά τον θεμελιώδη ρόλο που έπαιξε η ΕΕ στην αλλαγή του εργασιακού τοπίου στη χώρα. Επίσης, ευτυχώς στην Ελλάδα υπάρχει ακόμα η κομμουνιστική Αριστερά που μέσα στους χώρους εργασίας και μάθησης αλλά και στον δημόσιο λόγο αποκαλύπτει τον ρόλο της ΕΕ και δεν επαναλαμβάνει στα αυτιά του κόσμου το πόσο μονόδρομος είναι... Ποια είναι η κατάσταση στην υπόλοιπη Ευρώπη όπου ακόμα και η κομμουνιστογενής Αριστερά δε βάζει ζήτημα ρήξης με την ΕΕ και εξόδου; Τη δυσaréσκεια από την πραγματικότητα που περιγράψαμε παραπάνω την καρπώνεται πλειοψηφικά η ακροδεξιά και οι λαϊκιστικές δυνάμεις.

Αυτά, λοιπόν, είναι τα σκληρά στοιχεία που αφορούν την καθημερινότητά μας από οικονομική άποψη δηλαδή το ποσοστό μισθών επί του ΑΕΠ, οι δείκτες ημι-απασχόλησης, τα χρέη των νοικοκυριών, τα εργασιακά δικαιώματα/εργασιακές συνθήκες.

Και για όποιον γνωρίζει στοιχειωδώς την ελληνική αλλά και ευρωπαϊκή ιστορία, η άνοδος των εργατικών αγώνων στις δεκαετίες του '60 και του '70 είναι ευθέως ανάλογη με την άνοδο του ποσοστού των μισθών επί του ΑΕΠ ενώ αντίστοιχα, η ήττα κι ενσωμάτωση της Αριστεράς και του εργατικού κινήματος, όπως αυτή εκφράστηκε από τη δεκαετία του '80 κι έπειτα, είναι ευθέως ανάλογη με την πτώση των δεικτών όπως παρουσιάζεται στο Γράφημα 1.

Άρα τί χρειάζεται;

Ο Γιώργος Μιχαηλίδης είναι ιστορικός, καθηγητής ξένων γλωσσών και υποψήφιος με την ΑΝΤΑΡΣΥΑ στις Ευρωεκλογές.

Πηγές:

https://www.ft.com/content/0a245c28-6cc3-11e9-80c7-60ee53e6681d?fbclid=IwAR2EhQOmljgdmkBW8GplSTlq4n4vzz_wAGhY3Nlpb6jq80af2xLnhqO5xKq

https://ec.europa.eu/commission/sites/beta-political/files/euco-sibi-annex-ii_en.pdf?fbclid=IwAR1J-0PUB3jp8OAdfQnkvV9kFZk6rN_o6rMM9o2KCMRP-IX3xrPFLnjXa4

